

Egy tájkép metamorfózisa

Csanádi Hajnalka

Pécsi Tudomány Egyetem, Művészeti Kar
Festő, II. évfolyam

Losonczy István DLA

Olyan messze volt tőlünk, hogy egybeolvadt az összes szín, amit nap közben közről nézve, gondosan elkülönített foltoknak láttam. Az egész mező fuldoklott a szárazságtól, a kiserdőn túl a Tisza is szinte csak titokban folydogált. A régi alkotótáborok emlékét őrző, idő lepte szobrok egyikének támasztottuk a két képet és a sörpadokat övező árnyas fák közötti részben méregettük, vagy kétszáz méter távolságból a fényviszonyokat. Ádám Zoltán tanár úr heves szavakkal figyelmeztetett arra, amit magam is láttam: Losonczy István tanár úr előző estefelé (az egész napos, intenzív színkeverés után) felrakott, az enyémhez hasonló méretű festménye, innét messziről nézve valahogy tényleg: *fényesebb*. A mesterek a festészet színházi természetéről, a festés-akció gondos előkészületeiről beszéltek izgatottan és hamar rávettek, hogy az aznap, a facsoportról festett képem színfolt-rendszerébe, valamiképpen próbáljam beilleszteni a mester piroshoz „hangolt” palettáján megmaradt, még élő színeket. Izgalmasnak látszott az a javaslat is, hogy ne is vigyem a palettát a képhez, hanem hagyjam inkább a mező szélén, félúton, a forróságban menedéket adó utolsó fa árnyékában és oda vissza-visszatérve, mindig csak annyi festékkel „támadjam meg”, ami az ecsetjeimen, illetve az ujjaimon oda tudok vinni.

A lejtő magától is megindította a lábamat, nem sok időm maradt gondolkodni. Az első érintés az „idegen anyaggal” szinte fizikai fájdalommal ért föl, de aztán vagy fél órán át, oda-vissza szaladgáltam a közbülső megfigyelőállás és a kép közt, miközben a mesterek közben a távolból, jó hangulatban kiáltották az instrukcióikat: „Kéket még, ott, igen ott fent középen, kicsit balra! Adjál neki, mehet még a pink is!” Közben, mint egy mesében, a kép tényleg alakult. Nagyon tetszett a folyamat lendületessége, a résztvevők izgatottsága, s legfőképpen a meglepetés: nem összeomlott, hanem fényesebb lett a kép. És abban is biztosabb lettem, hogy mi az, amit csinálnom kell, mi az, ami valójában mindig is foglalkoztatott a festészetben.

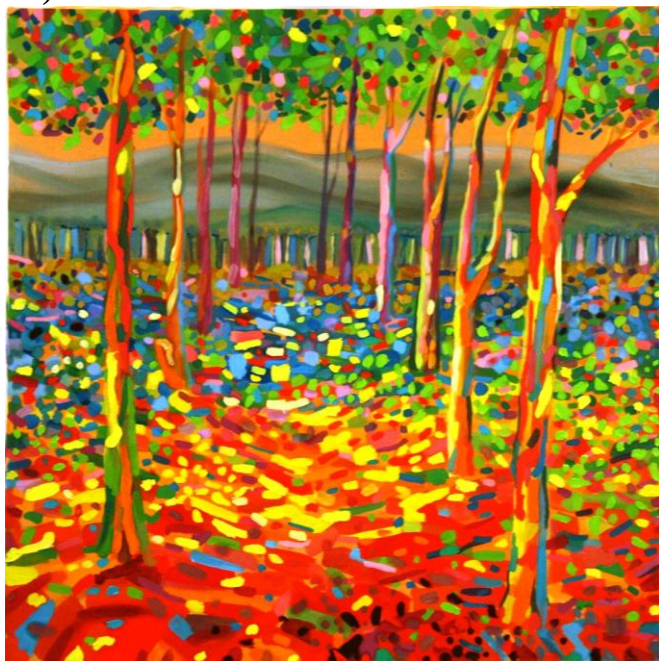
Ligeten túl

Elkezdttem a színek egymás közti viszonyait sokkal tudatosabban megfigyelni. Egyértelművé vált számomra, hogy meg kell ismételni az akciót, de ezúttal nem a feljavítás lesz a cél, hanem egyből, előre hangolt színekkel és nagyobb méretben kell végrehajtani –

persze ezúttal „kölcönszínek” nélkül. A tanév első hetében kiderült, hogy nem csak én tervezem ebben az irányban folytatni a kísérletezést, hanem a mesterem erre bíztat.

Szegedről Pécsre visszaköltözésem előtt arra gondoltam, hogy ha nem a vakkeretnek való fa beszerzésével és megmunkálásával szeretném tölteni a szemeszter első heteit, akkor jobb, ha már otthon, előre méretre vágok léceket, hogy mihamarabb nekiláthassak a festésnek. A gyalulatlan deszkákat az élükre állítva raktam össze és a vásznat az így létrejött „dobozforma” oldalaira feszítettem úgy, hogy a deszka színe is kilátsszon. Az alapozáshoz falfixet, faragasztót, vizet és akrilfestéket kevertem össze, és két, vékony alapozóréteggel a nyersfa színéhez közeli, narancs, vagy inkább érett barack színű, egyenletesen világos alapszínt adtam a vászonnak, majd három napra hazautaztam. Azokban a napokban született meg nővérem kisbabája, és ettől is iszonyatosan energikusnak éreztem magam.

Nagyon vártam már a találkozást a vászonnal, és Pécsre visszaérve gondolkodás nélkül nekiestem és „egy ülésre” megfestettem. Temperával, akrilfestékekkel, kézzel, ecsettel, festőkéssel, és végül olajfestékekkel dolgoztam. Több tiszta vizes edényt használtam. Egy a kékeknek, zöldeknek, egy a pirosaknak, egy a sárgáknak és folyamatosan cseréltem bennük a vizet. A műterem sarkában, ahol festek, csak rövid ideig süt be a nap, már csak ezért is gyorsnak kellett lennem. (A Csongrádon készült képre néha azért rápillantottam közben... jó érzés volt.)

Délben

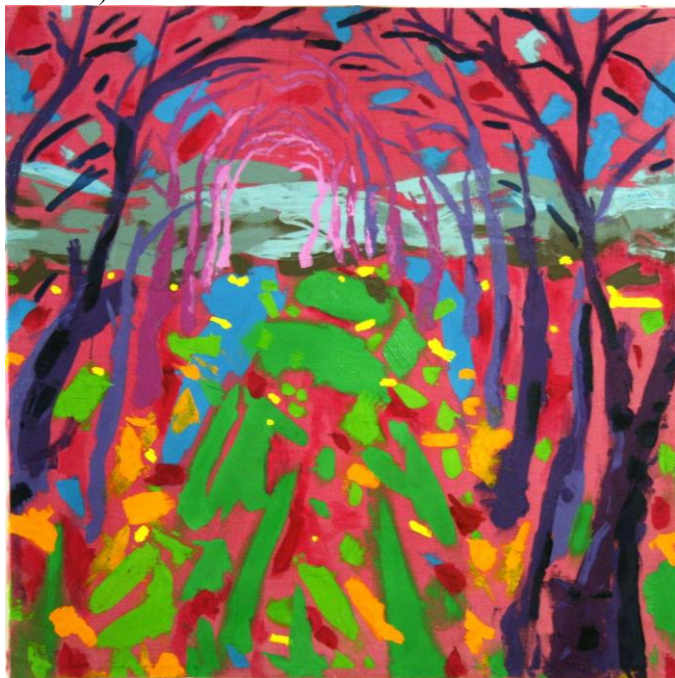
Mesterem is lelkesedett mikor meglátta és rögtön felrakta a folyosógaléria tükörlabirintusának egyik fő helyére. Ugyanakkor a kép valahogy mégis szemrehányóan nézett rám, mintha azt mondta volna, lehet ezt még egyszerűbben is. Hét végén hazautaztam és egy újabb adag fával tértem vissza. (A méhkaptár készítéséhez félrerakott deszkákat szemeltem ki otthon és egy mosolyért cserébe meg is kaptam a féltve őrzött kincseket.) A műteremben gyorsan nekiláttam a barkácsolásnak. Sok mérési, szögelési és vágási hiba után elkészültem a vakkerettel. Az esti előadás után visszatértem a kollégiumba, s alig tudtam elaludni, mert amint becsuktam a szemem villogni kezdtek előttem azok a színek, amelyeket hajnalban a buszmegálló felé menet közben láttam a felszálló ködben... egy lila fasor színei a mélyzöld fűben. A frissítő eső után egyből kinőtt fű ropogós élénksége, és a köd rózsaszíne a lila fákkal annyira hipnotikus jelenség volt, hogy nem tudtam elszakadni tőle.

A műteremben lelkesen fölfeszítettem a vásznat és nyomban le is alapoztam, (azt reméltem, hogy néhány óra alatt megszárad, de a gyakori esőzések miatt túl párás volt a levegő, így akárhogy szerettem volna, nem így történt...) majd nekiláttam kikeverni azokat a színeket, amelyekkel „megálmodtam” reggel.

A tempera és akril készleteimet nem sajnálva keresgéltem az árnyalatokat egészen addig, míg a portás bácsi be nem jelentette, hogy záróra.

Másnap reggel rémulten láttam, hogy a rózsaszínre alapozott vásznam úgy hullámszik, mint egy palatető, ezért a délelőtt még azzal telt, hogy újrafeszítettem az egészet. Ezek után már nem mertem még egyszer lealapozni, meg persze iszonyatosan türelmetlen voltam, és már csak festeni akartam. Hozzá is álltam a munkának.

Gyorsan haladtam, közben zenét hallgattam és még azt sem vettem észre, hogy közben egy ismeretlen kamerás férfi videóra veszi a folyamatot. A szín-szürkéek után a lilák kerültek fel, közben néhány zöld, aztán hamar megálltam, mert megint úgy éreztem, hogy kettős kérdés előtt állok: vagy máris túlszaladtam a célon, vagy épp most készült el az alapja. Nem akartam tovább dolgozni rajta, de valahogy mégis hiányosnak éreztem, ezért „kétségbeesésemben” a sárgához nyúltam. Ma sem tudnám biztosan kijelenteni, hogy erősítik-e a képet a rikító sárga fényfoltok, vagy csak a gyengeségemről árulkodnak... én szeretem így, ahogy van, és azt remélem, hogy a probléma újabb képek festéséhez vezet. Valójában nem is képet akartam alkotni, hanem egy festményt, annak minden esetlenségével, a küzdéssel és a véletlenszerű szépséggel... Ez a kép is eltűnt a műteremből, mert a mesterem nyomban kitette a folyosóra, de egy másik emeletre, így a festmények nem lettek a közvetlen összehasonlítás áldozatai. (Ez azért volt jó, mert nem a látvány befolyásolta a harmadik kép megszületését.)

Hajnal

Aztán eltelt egy hét és ugyanazt éreztem, hogy ami készült, az kiindulópontja lehet egy még inkább leegyszerűsített megoldásnak, annak az értelmezési módnak, amit kerestem. Foltok és színek. A legkézenfekvőbb eszközökkel lehet dimenziókat megnyitni.

Az újabb hazautazást és facipelést követően nekiláttam a harmadik keretnek. Ezúttal a tanyát körbevevő, már nem igazán funkcionális, düledező kerítésből válogattam deszkákat. Mindegyik más méretű, vastagságú, némelyik görbe, de kopott, szürkés színük jól illett az új terveimben szereplő, szürke alaphoz. Sürgősen vásznat kellett szereznem, de nem volt annyi

pénzem, amennyiért az előzőt vásároltam, így egy használtruha üzletben leltem rá egy áttetsző-szürke akril-len szövetre, amelynek éppen az álmaimba illő színe volt. Felfeszítés után alapozás nélkül, vagyis magára az anyagra, mint valami hártyára, festőkéssel vittem föl az akril és temperafestékeket. Kicsit féltem, hogy behullámosodik majd, vagy átereszt, de szerencsére nem így történt: a vastagon felrakott, hígítatlan festék használatával a színfoltok „kivérzése” is elfogadható szinten maradt. Természetesen, ezúttal is előre „hangoltam” a színeket, de most az üveglapom alá becsúsztattam egy kis darabot a vászon szürke anyagából, hogy lássam, hogyan érvényesülnek majd a képen. Gyorsan haladtam, így nem is kellett megvárnom a másnapot a munka folytatásával: a napfénynél kikevert színeket ezúttal lámpafénynél is föltehettem, mivel menet közben semmit sem változtattam rajtuk.

Éjszaka

Az talán még ijesztőbb volt, hogy milyen gyorsan végeztem a festés folyamatával, de a tapasztalat mégis nyilvánvaló: az előkészületek nagyban meghatározzák a születő mű végkimenetelét, így sokkal több energia befektetést érdemelnek, mint ahogyan korábban gondoltam.

Csanádi Hajnalka (PTE MK festő, 2.évf)